

Mokusho Zen Ház jegyzetek

www.mokushozen.hu

Ez a Mű a [Creative Commons Nevezd meg! - Ne add el! - Ne változtasd! 3.0 Unported Licenc feltételeinek megfelelően szabadon felhasználható.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)

Kosen Thibaut: Tanítás Myoken mester Dharma-átadása alkalmával

2002. szeptember 16 – 21. között a budapesti Taisenji templomban.

Hétfő, szeptember 16, 22.30

Ma estétől fogva ebben a templomban, ebben az országban, Magyarországon először kerül sor a Buddha Dharmájának átadására a hagyományos szertartás szerint, úgy, ahogy Dogen mester átadta, aki maga is mesterétől, Tendo Nyozsótól kapta, aki szintén megkapta ezt a hatodik pátriárka óta folyamatos átadást ugyanúgy, ahogyan az előzőleg pontosan átadódott Bódhidarmától az ötödik pátriárkáig. És Bódhidarma maga is megkapta az összes indiai pátriárka átadását. Ez ugyanaz az átadás, amit Buddha adott Mahakásjapának. Nincs különbség az igazi mester és az igazi tanítvány között.

Sokan vannak, akik miután néhány évig gyakorolták a Zent, igyekeznek mesteri pozícióba kerülni. Nagyon szeretnék, ha tanítványok szolgálnák őket, szép keszákat hordhatnának, tisztelnék őket, de ez csupán illúzió. Csak tanítványok vannak. Észben kell tartanunk, hogy jó tanítványok legyünk. Soha ne akarjunk mesterek lenni. És akkor, a gyakorlás természetes folyamata révén megkaphatjuk a Dharma átadását, és tanítványként igazolást kapunk. Ilyenkor azt mondjuk: „Rendben, igazi tanítványok vagyunk, de mindig is tanítványnak kell maradnunk.” A tanítványság még akkor is folytatódik, amikor mesterünket már elvesztettük. Vagy bizonyos esetben, amikor a mester azzal bízta meg a tanítványt, hogy máshol folytassa a Buddha átadásának tanítását. Ilyenkor a tanítványon a sor, hogy magára vállalja a tanítványok nevelését. De soha sem felejtí el, hogy tanítvány. Mindig megpróbál igaz tanítvány lenni. És még mesterként is mindig azt kérdi magától: „Vajon méltó vagyok mesteremhez?”

Ha úgynevezett Zen mestereket láttok, akik a hírnevet keresik, akár kínaiak, akár japánok vagy afrikaiak, azok veszélyesek és egészségtelenek. Az átadás, a leszámazás, mely 2500 éve folytatódik, gyakran meglepő. Van egy olyan oldala, amit nehéz szavakkal elmagyarázni. De a természetre, a természet utódnemzésére is hasonlít. A növények, a baktériumok néha elég eredeti módon nemzenek utódokat és maradnak fenn. Ahogy a francia mondás is tartja: „Kutyából nem lesz macska.” Ezért maradunk most együtt néhány napig. Jóllehet a Dharma-átadás titkos szertartás, azok, akik itt vannak, együtt gyakorolnak a dozsóban.

Persze elnézést kérünk a szertartással járó kényelmetlenségekért és felfordulásért.

A jelenlévők kedvéért meg fogom próbálni – ha Buddha számba adja a szavakat – elmesélni az átadás történetét, ami egy kicsit a tiétek is.

Kedd, szeptember 17. 07.30

Kodo Sawaki a maga idejében nagyon nehezen tudta elismertetni magát a szerzetesi kaszttal. Meg kell értenetek, hogy a háború előtti Japán feudális rendszer volt. Voltak kivételezett osztályok: a császár, a nemesek, a samurájok és a szerzetesek, a papság. És alattuk a nép. Japán berendezkedése mindig is hierarchikus volt. A feljebbvalók teljhatalommal rendelkeztek az alávetettek fölött. A szerzetesi kaszt védett volt, nem lehetett csak úgy belépni, ha valaki nem volt szerzetes fia – Kodo Sawaki pedig senki fia nem volt. Nagyon fiatalon elvesztette szüleit, és egyik nagybátyja nevelte, aki a maffiához tartozott. Nem tudom elmesélni nektek Kodo Sawaki egész életét, de az Oroszország elleni háborúban meg akart halni, mert csak tehernek érezte magát, akit senki nem szeret eZena rohadt világon. Azt mondta magának: „Ha meghalok ebben a háborúban, a nagybátyám kártérítést fog utánam kapni.” Mindenhol elsőként szállt szembe a veszéllyel, meg akart halni. Egy nap eltalálta a száját egy lövedék, és az agyán átvillant a gondolat: „Kész, most meghalok.”

Csoda történt, Kodo Sawaki nem halt meg. Egy kórházi ágyon tért magához, megpillantotta nagybátyját, aki így szidalmazta: „Nem tudtál volna meghalni? Pénzbe kerülsz nekünk.” Tizennyolc évesen egyetlen olyan dolgot sem talált az életben, ami ne undorította volna. „Mivel a halál nem kér belőlem, egyházi ember akarok lenni, és imádkozással akarom tölteni az életemet. Olyan vallásba akarok lépni, ahol nem kötelező megőszülni. Azt hiszem, a szotó Zenben nem kötelező megházasodni, úgyhogy ezt választom.”

Számos elutasítást, kalandot és szenvedést ért meg, mivelhogy nem volt szerzetes fia, nem volt senki, mindent feladott, mint egy koldus. Úgy bántak vele, mint egy szarral: „Jól van, Sawaki, bejöhetsz a templomba, de ne is álmodj arról, hogy részt veszel a zazenen és a szertartáson. A konyhán fogsz dolgozni, a legkeményebb munkát fogod végezni.” „Csináld ezt, Sawaki, csináld azt!” Születésétől fogva a legnehezebb munkát végezte.

Aztán egy napon, amikor egyedül volt a konyhában, leült egy zsák rizsre, felvette a tartást, és zazent ült egymagában. Egyre jobban elmerült a tartásban. A templom süsszója* hirtelen belépett a konyhába, megállt, és gassót* csinált. Életében először tiszteletet kapott. Ettől fogva megértette, hogy a zazen élete legcsodálatosabb dolga. Túl minden emberi kategórián, szenvedésen, a zazen az egyetlen tiszteletreméltó dolog.

Kedd, szeptember 17. 18.30

Tehát ő volt Kodo Sawaki, akit soha senki nem szeretett, aki egész életében csak pofonokat kapott, és hirtelen egy szerzetes leborult előtte, leborult a zazen tartása előtt. Ez volt az üzenet, az ő üzenete, az ő koanja. Mindannyian kapunk egy üzenetet a kozmosztól, amely arra ösztönöz minket, hogy ilyen vagy olyan irányba menjünk. Kodo üzenete világos volt. Már hallott Buddháról, a Buddha-természetről. Azt kérdezte:

Bemehetek gyakorolni a dozsóba?

Nem, te nem. Neked vásárolnod kell a templom számára, aztán fel kell mosnod a konyhát, mosogatni, aztán elrakni a rizst a raktárba.

Miért nem léphetek be a dozsóba?

Te túl buta vagy, nincs Buddha-természeted.

De ekkor rájött, hogy van neki, mindenkinek van. Mindenkinek van Buddha-természete, az ember természete Isten. A Bibliában ez áll: „Isten a maga képére teremtette az embert.” De hogyan valósítsuk meg ezt a természetet?

Kodo Sawaki nem is képzelte, hogy valami dolga lenne ebben az irányban. Kíváncsiságból gyakorolt zazen, mert titokban, lopva benézett a dozsóba, és látta a sok fenséges, csodálatraméltó tartást.

Tehát ez a nap megváltoztatta az életét. És egész életében nem felejtette el ezt a módot, módszert, üzenetet, mely révén ő, a kis Sawaki Buddhává válhatott. Keresett egy mestert Japánban, egy olyan mestert, aki zazen gyakorlásáról volt ismert.

Koho Sahada személyében találta meg. Nagydarab vidéki ember volt, erős, kissé brutális, nagy kezű, erős hangú, és sok zazen gyakorolt. Kedves volt. Kodo Sawaki évekig gyakorolt vele kis hegyi templomában. Mestere szerette. Kodo Sawaki apró termetű volt ugyan, de nagyon tiszta, nagyon elszánt, zazen tartása pedig igazán szép.

A mester minden héten bement a városba. Nem volt Mitsubishije, csak egy szamara. Kodo Sawaki előtte ment, vezette a szamarat. Amikor beértek a városba, a mester így szólt: „Dolgom van. Vigyázz a szamárra!” Kodo Sawaki leült zazenbe, és várta a mestert. Minden héten elkísérte a városba, és a szamár mellett várta.

Egy nap a mester sokkal tovább maradt, mint általában. Kodo Sawaki fölment a házba, hogy megnézzze, nincs-e valami baj, és a mestert egy nővel találta. Elégé meglepődött.

Férfi is vagyok, nem csak Buddha. Időnként szükségem van szeretkezésre. – Kodo Sawaki így válaszolt:

Micsoda, miközben én zazen ülök, maga baszik? Ki a jobb? – És felháborodva elhagyta a templomot.

El kell mondani, hogy Kodo Sawaki gyermekkorában bordélyban nevelkedett, és ez undorította. A japánok karmája gyakran nagyon szélsőséges. Egy nap látta, ahogy egy férfi meghal egy prostituálton. Azt mondta magában: „Istenem, én soha nem fogok így meghalni.” És ez a látvány üldözte őt. Hogyan haljunk meg? Nagyon nehéz meghalni. Az életünk olyan, mint egy színdarab: még ha jó is az életünk, ha a végét elrontjuk, az egészet elrontjuk.

Tehát elhagyta mestere templomát. Utazgatott, találkozott más mesterekkel. Mélyen tanulmányozta a Shobogenzót*. De tíz év múltán azt mondta magában: „Hülye vagyok. Semmit nem értettem meg. Kinek nézem magamat? Koho Sahada igazán a mesterem. Ő a legnagyobb mester. Még ha szeret is időnként szakét inni, még ha enyhén vonzódik is a nőkhöz, a gyakorlása mégis erős. Zazen, nem túl sok szertartás, nem túl intellektuális. El akarok menni hozzá, hogy megkérjem, adja át nekem a Dharmát.”

Visszatért a templomba. Sajnos a mester már meghalt. „Ah, milyen hülye vagyok!” A mester utódját Kodo Sawaki nem nagyon szerette. Fiatal korában mindig versengett, mindig ő akart lenni a legjobb, a legelső. Kodo Sawaki elment az utódhoz. Azt mondta neki: „Sokat rivalizáltam veled, de ha nincs hozzá erőm, hogy a Dharma átadását kérjem tőled, csak egy buta ökör vagyok. Kérlek, egyezz bele, hogy átadd nekem a Dharmát.”

Íme, ez Kodo Sawaki átadásának története. Ezek után felment a hegyek közé, egy dűledező remetelakba, és éjjel-nappal zazent ült, nyers babot evett, mondván: „Nincs időm, hogy megfőzzem.” Egy ideig egyébként egy másik szerzetessel élt együtt, akivel találkozott Japánban. „De hisZenKodo Sawaki nem volt egyedül, én is vele voltam. Folyton vert, milyen utálatos jelleme volt!” Tehát ez az öreg szerzetes Nishiyama apja volt – most már értem, miért verte Kodo Sawaki.

Szerda, szeptember 18. 06.30

Kodo Sawaki nem volt hajlandó lejönni a hegyről. Az emberek elmentek hozzá:

Mester, legyen szíves, tanítson minket, felajánlunk önnek egy templomot. Nincs templomom, nincs feleségem, nincs szatorim. Ez egyáltalán nem érdekes.

Végül azt ajánlották neki, hogy egy egyetemen tanítson zazent laikusoknak, fiataloknak, diákoknak. Meg ha később a Soji-ji templomban is élt – felkérték, hogy legyen a godo* - mindig is laikusokat tanított. Azt mondta, hogy a szertartások nem túl fontosak. A profi szerzetesek nem tiszták. Csak a zaZenfontos. És az életetek maga a Dharma. Tanítványai közt voltak tudósok, sok művész, gésák jöttek, hogy zazent gyakoroljanak mellette, diákok... Mindenki jöhetett, aki követte a dozsó szabályait. Így szervezett szessineket* nagyobb helyeken, szállodákban. Néha, de nem mindig, kölcsönadtak neki egy templomot, de neki magának nem volt. Bárhol tudott dozsót rögtönözni. Sokat utazott városról városra, és mindig vele volt könyvekkel teli nagy bőröndje.

Így találkozott Yasuo Deshimaruval, egy nagyon erős, harcművészeti bajnok fiatal japánnal. Kettejük között mindig is sajátosan bensőséges volt a viszony. Deshimaru mester hamarosan szerzetesi avatást kért tőle. Deshimaru nagyon tiszta és idealista volt, viszolygott a társadalom hazugságaitól. Mindent ott akart hagyni, feladni, szerzetessé válni és zazent gyakorolni. Mestere visszautasította: „Nem akarom, hogy profi szerzetes légy. A japán buddhista papság tudatállapota nem tiszta. Túl sok kiváltságuk van. Túlzottan a szertartásokkal foglalkoznak, nem szeretik a zazent. El vannak vágva a társadalomtól és az igazi együttérzéstől. A Dharma nem csak a szerzeteseknek van fenntartva. Azt akarom, hogy mindenki ismerje a zazent. Ezért te meg fogsz nőszülni, gyerekeid lesznek, és ez maga lesz a tanítás, feltéve, ha folytatod a zazent, a szessineket. Ez az igazi gyakorlás, a legnehezebb gyakorlás. Ha sikerül, igazi mester leszel.” Ezt a tanítást adta neki Kodo Sawaki. És Yasuo Deshimaru harminc éven át vállalkozásokba kezdett, megnősült, tanult. Megismerte a szamszara* minden szenvedését, megismerte jó és rossz oldalait, megismerte minden gyengeségét. Folytatta a gyakorlást mesterével. Amint el tudott szabadulni, követte, amint egy kis pénzt keresett, fuszét (adományt) adott.

Mester, adjon avatást – kérlelte.

Nem, nem, még sok dolgod van – nevetett Sawaki. Néha nem tudta követni mesterét. Házakat épített, és az építkezéseken ült zazent.

Közvetlenül halála előtt Kodo Sawaki magához hívta Deshimarut: „Most már hajlandó vagyok szerzetessé avatni téged. Hamarosan meg fogok halni.” Meg adta neki az avatást, neki adta keszait, a kyosakuját*, jegyzetfüzeteit, és azt mondta: „Tudom, hogy igaz tanítványom vagy. Még amikor a többi tanítvány kritizált is téged, én soha nem kételkedtem benned. Tudom, hogy egy nagy bódhiszattva (mahaszattva) megtestesülése vagy. Folytasd tanításom átadását a társadalomban, a mindennapi életben.”

Szerda, szeptember 18. 18:30

Kodo Sawaki mester meghalt és Yasuo Deshimaru egyedül találta magát, leborotvált koponyával: „Mihez kezdjek?” A szangha, aki körülvette Kodo Sawaki mestert, egyáltalán nem szerette Deshimarut, néhány kivétellel. Féltekenyek voltak erre a fickóra, akinek rengeteg energiája volt, és különleges, kiváltságos kapcsolatban állt mesterével. Amíg a mester élt, diplomatikusan elsimították a dolgokat, ám amint Kodo Sawaki meghalt, a titkára elkezdte ellopkodni a dolgok egy részét, amiket Kodo Sawaki Deshimaru mesterre hagyott. Szenszeinek* nem volt helye ebben a szanghában, sem a japán Zen egyházban, lévén nem volt sem szerzetes fia, sem semmi ilyesmi. Deshimaru mesternek családja is volt, felesége és két lánya. Halála előtt Kodo Sawaki azt mondta neki: „Nyugatra kell mennie, hogy átadja a Zent.” De Deshimaru mesternek nem volt pénze, nem ismert senkit. Két éven keresztül sokat szenvedett, sokat tévovázott. Végül alkalma nyílt rá, mikor meghívta Franciaországba egy makrobiotikus csoport. Megragadta ezt az alkalmat és elment Japánból, egy időre elhagyva a családját. A transz-szibériai expresszrel utazott. Megérkezett Párizsba, ahol nem ismert senkit. Adtak neki egy matracot a földön egy dietetikus bolt hátsó részében. Hogy pénzt keressen, shihatsu masszázst adott, és apránként elkezdte megmutatni a tartást az embereknek. Lassan, finoman kezdődött a küldetése. Mikor én megismertem, már körülbelül tizenöt tanítványa volt. Persze Európában nem voltak profi szerzetesek, csak laikusok, világiak. Ezt a tanítást adta nekünk: a Zen az élet, a ti életetek. Sikerülnie kell – és ez a legmagasabb és a legnemesebb út – összehangolni a személyes életeteket és a zazen a gyakorlását. Ez mindig nehéz, még a régi szerzeteseknek is, még nekem is, harmincöt év gyakorlás után. Nehezebb, mint kolostorba vonulni. Ez a Buddhák és pátriárkák tanítása: elmenni a nirvánáig, de nem megmaradni a nirvánában. Újra lemenni a társadalomba, de nem elveszni a társadalomban. Ez a legnehezebb út, a bódhiszattva nagy útja. De nagyon, nagyon kevés embernek sikerül. Vagy teljesen a zenben vagyunk, és elvágjuk magunkat a valóságtól, vagy teljesen a mindennapi élet jelenségeiben vagyunk, és nincs több erőnk zazent gyakorolni. Amikor elérkezünk a tisztasághoz, akkor ragaszkodunk a tisztasághoz, a számádhihoz. Amikor feladjuk a számádhit, ragaszkodunk a bonnókhhoz*, és elmerülünk a jelenségekben. Szenszei zenje a legmagasabb, ami létezik. Felnőtt, felelős, felébredett, független és nagylelkű embereknek szól.

Ez az igazi út ahhoz, hogy az ember azzá váljon, ami: Istenné. Felölelni ezt az ellentmondást, testünk és tudatunk állati és isteni természetét. Ezt tanította nekünk Szenszei tizenöt éven át sok emberséggel, széles látókörrel és nagy szabadsággal.

Egy nap meghalt anélkül, hogy ideje lett volna dönteni Dharmája átadásának problémájáról. Jól meg kell érteni azt, amit Deshimaru mester tanítványainak nagy része vagy nem ért, vagy elfelejtett, vagy kitörölt: Deshimaru mester nem volt közönséges Zen mester. Egy mahaszattva megtestesülése volt. Nagy Buddha. És valójában egyik tanítványa sem volt azon a szinten, hogy megkapja az átadását. Dogen mester azt mondja a Shobogenzóban: „Tanulmányoznotok kell az átadást.” Ez a mondat nem csak, hogy érdekes, de nagyon fontos is. Buddha egyik tanítványa sem volt azon a szinten, hogy megkapja az átadását, kivéve

Mahakásjapa. Nem olyan tanítvány volt, mint a többi, ő is megtapasztalta az aszkézist. Voltak közös pontjai a Buddhával, azonos tapasztalataik voltak. Egyébként nem vegyült a Buddha többi tanítványa közé. Mahakásjapa egy szinten volt Buddhával. Még ha Deshimaru mester néhány tanítványa mély, komoly és őszinte is volt, túl sok különbség volt. Tehát úgy halt meg, hogy nem adta át a Dharmát. Nem adta át a Dharmát hivatalosan, mert persze a közeli tanítványoknak átadta titkosan, félhivatalosan.

Tehát végül halála után néhány évvel az a három tanítvány, aki kozmikusán megérdemelte, megkapta a Dharmát Renpo Niwa* kezéből, aki akkoriban a japán Zen legnagyobb tekintélyének számított. Étienne (Zeisler mester), én és Roland* kaptuk meg ezt az átadást Deshimaru mester nevében, egy másik nagy Buddha, Renpo Niwa kezéből.

Csütörtök, szeptember 19., 07.30

A Shobogenzo jelentése: az igaz törvény kincsének szeme. Miért a szeme és nem a szemei? Ez nem olyasmi, amit intellektuálisan meg lehet érteni, objektívan el lehet magyarázni. Olyan, mint a kiegyenesített hüvelykujj. A szem egyetemes. Csak egy tudat van. Ez az i shin den shin* átadás, lelkemtől lelkednek. Csak egy tudat van, csak egy Buddha van. Semmit nem lehet megragadni. Öntudatlanul, természetesen, automatikusan. Egy látható oldal, egy láthatatlan oldal. Néha, amikor látjuk, nem látjuk. Amit igazán látunk, az az, amit nem látunk. A mi gyakorlásunkban minden azon alapszik, hogy az embernek és a Buddhának együtt kell élnie. Nem kell őket összekeverni, nem kell őket különválasztani. Szokjátok meg, hogy a köldökötökkel láttok és gondolkodtok. A zazenel, tehát önmagunkkal fenntartott belső kapcsolat az igazi kapcsolat, amit Buddhával tartunk fenn. Amikor nézünk, minden eltűnik. Amikor azt hisszük, tudjuk, ugyanolyan tudatlannak találjuk magunkat, mint az első napon. Soha semmit nem lehet kapni. De soha semmi nem vész el, semmi nincs rejtve. Az eredendő úton nincs semmi rendkívüli. Nem különlegesebb, mint az ősszel megjelenő gyümölcsök, nem különlegesebb, mint a növő és csökkenő hold. Hogyan lehetne mindazon kívül, ami természetes? Hogyan eshetne mindazon kívül, ami körülvesz minket? Egyszerű, közönséges, mint a természet.

Szombat, szeptember 21. 10.30

Be kell fejeznem a történetet, a ti történeteket, a ti átadásotokét, a Zen átadásának történetét Magyarországon. Még ha az emberiség gyökere azonos is, és tudatunk egyetemes, ugyanígy sajátosságainkat is be kell építenünk, hordoznunk gyökereink zászlaját, amit aztán majd kicserélhetünk a többiekkel. Hallottatok bódhiszattvákról, akik szüntelenül reinkarnálódnak, hogy segítsék a lényeket, de mivelhogy nincs egójuk és numenonjuk, feltehetőleg születésük előtt ők maguk választják a nehézségeket, amelyeket le kell majd győzniük. Mi szükség e nehézségekre? Az, hogy formát adjunk a dolgoknak. Amikor földből szobrot készítünk, formát kell neki adni, ki kell alakítani. Feltételezhetnénk, hogy a bódhiszattvák születésük előtt megválasztják a szenvedéseiket. A bódhiszattva látszólag megszületik, de valójában nem születik meg. Látszólag szenved, de valójában nem szenved. Igazi természete születés és halál nélküli.

Röviden van a szubjektív világ és az objektív világ. A Zen útja ezeket összehozni. Ezért áll a szútrákban: „Ne keressétek a dolgok születését és halálát, a jelenségek születését és halálát. Csak itt és most létezik a tudat abszolút valósága. Ne ítéljétek meg az embereket születésük és haláluk alapján, és mindnyájukat tiszteljétek, mert mind lehet bódhiszattva, aki szenvedéseket enyhítése végett jött el.”

Tehát Deshimaru mester három tanítványa, Étienne, én és Roland kapta meg az átadást a Gendronniere-i templomban*, a tiszteletreméltó Renpo Niwa zenjitől, Deshimaru mester nevében. Az objektív átadás mindig a látható oldal. A szubjektív átadás a láthatatlan oldal: valójában a tanítványait tanító mester állandóan átadja a Dharmát. És gyakran elég, ha a mester csak gondol valamire. Gyakran nem is szükséges kritizálnom a tanítványaimat, elég, ha gondolom. Sokszor elég, ha csak arra gondolok, hogy egy-egy tanítványnak igazán nagy képességei vannak. Gyakran imádkozok: „Buddhák, adjátok, hogy ez a tanítvány nagy bódhizattva legyen!”

Deshimaru mester e három tanítványa, e három Buddha elkezdett tanítani, ahogy tudott. Persze Deshimaru mester után nehéz dolog volt például felmerészkedni a székére. De meg kellett tenni. Ennek a három embernek voltak követőik, akik gyakran inkább futballszurkolókra hasonlítottak: „Én ennek a mesternek drukkolok!” Ha a mester olyasmit mondott, ami nem tetszett nekik, átpártoltak. Tehát mindhármunknak sok követőnk volt. Mivel nem vagyok Étienne, nem tudom biztosan, kit tartott igazán tanítványának. Persze mikor meghalt, mindenki a tanítványának kiáltotta ki magát. Annyira praktikus volt: csak három évig követni egy mestert, aztán mikor meghal, követhetjük, mint egy szellemet. És könnyebb is.

A ti mesteretek, Myoken, Deshimaru mestertől kapta a bódhizattva és szerzetesi avatást. Deshimaru mester óriási munkát végzett velem, de amikor Myoken elkezdte felnyitni a szemét, Deshimaru mester már halott volt, és ő Mokusho Zeislert látta maga előtt, kedves mosolyával. Azt mondta neki:

A tanítványod vagyok!

Hagyj békén, te Deshimaru mester tanítvány vagy, nem az enyém.

De igen, a te tanítványod vagyok!

Tehát Myoken, Yvon méltóságteljesen követte Étienne-t. Mokusho Zeisler idősebb testvérünk volt a Dharmában számomra és Roland számára. Aztán Étienne hamarosan meghalt. Ahogy az imént magyaráztam, nehéz felmérni a bódhizattva rejtélyét. De azt a tanulást levonhatjuk belőle, hogy ha találkozunk a hiteles Dharmával, ne vesztegessük az időnket.

Mindarról, ami szubjektív módon lezajlott Étienne és Yvon között, senki nem tud beszélni. Még ha Yvon el is mesélte nekem a tapasztalatait, a szubjektív oldal nem elég. Az emberek mindig mondhatják: „Hazudsz, ezek csak a te illúzióid.”

Kevéssel Étienne halála után a Gendronniere-i templomban szertartást tartottunk Deshimaru mester sírjánál. Aztán Yvon szólt: „Gyere, tartunk egy szertartást Étienne sírjánál is.” Néhányan elmentünk Étienne sírjához, elénekeltük a Hannya Shingyót*, és azt mondtam, nem tudom miért: „Yvon Étienne egyetlen igazi tanítványa.” És ekkor egy üstökös szelte át az eget. Mondhatjuk, hogy ez már egy kis objektív igazolás. Aztán Yvon elment Magyarországra, hogy terjessze Étienne küldetését, kétségek nélkül, kételkedés nélkül. Ez is objektív igazolás. Egy nap Yvon felhívott: „Az emberek bírálják, mert nem kaptam meg az objektív igazolást, a Shihót.” Megkérdezte, hogy hajlandó vagyok-e átadni neki a Dharmát a hagyományos módon. Íme, ez most megtörtént. A szubjektív és az objektív egybeesik, mint a kezek gasshóban.

Így zazen után átadom Yvonnak Étienne Zeisler kezáját, és ezt is a hagyományos módon fogom átadni. És kívánom, hogy a magyarországi szangha folytassa Deshimaru mester igazi zenjének, Dogen mester igazi zenjének, a hatodik pátriárka, Eno igazi zenjének, Bódhidarma igazi zenjének, Sákjamuni Buddha és a hét történelem előtti Buddha igazi zenjének átadását Mokusho Zeisler vonala által. Senku Mokusho.